

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové, Mgr. Daniely Zemanové, JUDr. Michala Mazance a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobkyň: **a) A. R.**, a **b) A. A.**, zastoupené Mgr. Janem Urbanem, advokátem se sídlem Heyrovského 1178, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 6. 2008, č. j. OAM-582/VL-10-08-2006, ve věci mezinárodní ochrany, o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. 3. 2009, č. j. 29 Az 27/2008 - 77,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. 3. 2009, č. j. 29 Az 27/2008 - 77, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobkyně [dále jen „stěžovatelky“ či „stěžovatelka a“)“ a „stěžovatelka b)“) domáhaly zrušení shora označeného pravomocného rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“), jímž byla zamítnuta jejich žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán“), ze dne 2. 6. 2008, č. j. OAM-582/VL-10-08-2006, kterým jim nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona

č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění účinném v rozhodné době.

Napadeným rozsudkem krajský soud přezkoumal výše citované rozhodnutí správního orgánu a stěžovatelkami podanou žalobu jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Předně krajský soud konstatoval, že situaci stěžovatelek (matky a její nezletilé dcery) posuzoval ve světle situace celé rodiny, neboť zemi původu opustily kvůli tomu, že manžel stěžovatelky a) a současně otec stěžovatelky b) měl problémy se svým náboženstvím – vyznáváním tzv. čistého islámu – a ony ho při odjezdu ze země následovaly. K námitce nelegitimního pronásledování jejich manžela/otce z náboženských důvodů, neboť po něm bylo žádáno, aby se jako věřící určité náboženské skupiny zaregistroval, což on i stěžovatelky odmítají, krajský soud poukázal na skutečnost, že pod sp. zn. 29 Az 26/2008 rozhodl tentýž den jako v případě stěžovatelek o zamítnutí žaloby jejich manžela/otce (M. A.). V tomto směru krajský soud odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu (např. pod sp. zn. 3 Azs 89/2007), dle které požadavek povinné registrace náboženských sdružení nedosahuje intenzity pronásledování; současně odkázal na odůvodnění rozhodnutí správního orgánu, jež ve vztahu k danému problému označil za naprosto postačující. S odkazem na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2006, sp. zn. 4 Azs 129/2005, krajský soud rovněž připomněl, že stěžovatelky ani jejich manžel/otec nevyužili možnost ochrany v rámci země původu. Dále konstatoval, že stesky stěžovatelky a) ohledně lékařského ošetření, ani obecné sdělení, že se na ně (jejich rodinu) lidé nedobře dívají, nemohou naplnit azylově relevantní důvody. K námitce zdravotního stavu stěžovatelky b) a možnosti udělení humanitárního azylu konstatoval, že daná úvaha je plně v kompetenci žalovaného správního orgánu, nicméně s ohledem na zaslání lékařské zprávy podotkl, že se v jejím případě nejedná o žádné závažné onemocnění, které by nebylo běžně v Kazašské republice možno léčit. Závěrem krajský soud i s poukazem na podkladové zprávy o aktuální situaci v Kazachstánu vyhodnotil jako nedůvodnou i obavu stěžovatelek z toho, že manžel může být uvězněn a že by stěžovatelce a) mohly být odebrány děti.

V podané kasační stížnosti, resp. v jejím následném doplnění, stěžovatelky uvedly, že se krajský soud v napadeném rozsudku dostatečně nevypořádal s jejich argumentací obsaženou v žalobě (shrnutou v úvodní části kasační stížnosti), a proto dané rozhodnutí považují za nepřezkoumatelné s tím, že je naplněn důvod kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Podle stěžovatelek se krajský soud s jednotlivými argumenty nevypořádal buď vůbec nebo pouze s odkazem na obsah odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného správního orgánu; konkrétně přitom zmínily, že se krajský soud nevypořádal např. s tvrzeným porušením ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu (možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí), ani s tvrzením o chybném výkladu pojmu pronásledování ve smyslu § 2 odst. 8 zákona o azylu ze strany žalovaného správního orgánu. Stěžovatelky proto s odkazem na judikaturu Ústavního soudu (sp. zn. IV. ÚS 563/03, I. ÚS 301/02, I. ÚS 593/04, III. ÚS 521/05) tvrdí, že napadený rozsudek krajského soudu

je nepřezkoumatelný, neboť je povinností obecných soudů vypořádat se se vším, co v průběhu řízení vyšlo najevo a co účastníci tvrdí, má-li to vztah k projednávané věci.

Stěžovatelky tedy mají za to, že krajský soud v projednávaném případě pochybil, když se s některými argumenty, jimiž stěžovatelky odůvodnily svou žalobu, nevypořádal vůbec a s jinými zcela nedostatečně, což mohlo mít nepochybně dopad do jejich hmotně-právního postavení. Podle stěžovatelek je tak dán důvod přijatelnosti jejich kasační stížnosti v souladu s § 104a s. ř. s. a s ohledem na shora uvedené návrhy, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Správní orgán ve vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost, neboť se domnívá, že jak jeho správní rozhodnutí, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Odkázal přitom na správní spis, zejména na vlastní podání, informace o zemi původu a výpovědi stěžovatelky a) učiněné ve správním řízení. Dále uvedl, že stěžovatelka a) žádné konkrétní problémy v zemi původu neměla; obávala se o manžela, k čemuž správní orgán dodal, že pokud stěžovatelka a) s manželem v případě návratu do Kazachstánu budou dodržovat platnou právní úpravu v oblasti náboženské registrace, kterou nelze považovat za diskriminační ve smyslu zákona o azylu, nemusí se v této souvislosti obávat zájmu o jejich osoby ze strany místních státních orgánů. Pokud jde o námitku porušení § 36 odst. 3 správního řádu, dle správního orgánu by k ní Nejvyšší správní soud neměl ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. přihlížet, neboť stěžovatelce nic nebránilo v tom, aby tuto uplatnila již v podané žalobě, což se však nestalo. Kasační stížnost proto považuje za nedůvodnou a navrhl, aby ji Nejvyšší správní soud v plném rozsahu zamítl.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatelky jsou zastoupeny advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté, vzhledem k tomu, že se v dané věci jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelek. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS, www.nssoud.cz., v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. Znaky tohoto pojmu jsou naplněny v případě „rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přípustná v následujících typových případech:

1. Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*
2. Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3. Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.
4. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele*.

Ve světle takto vymezených kritérií pak Nejvyšší správní soud konstatuje, že předložená kasační stížnost předestírá k rozhodnutí otázku odůvodnění rozsudku krajského soudu ve vztahu k námitkám obsaženým v žalobě (doručené dne 17. 6. 2008), resp. v následné replice učiněné k vyjádření správního orgánu k žalobě (doručené dne 20. 10. 2008) a tato si zasluhuje pozornosti z důvodu uvedeného sub 4) kritérií přijatelnosti, neboť krajský soud nesplnil svoji povinnost své rozhodnutí řádně odůvodnit; nevypořádal se totiž s námitkou stěžovatelek, že správní orgán porušil § 36 odst. 3 správního řádu, ani nevysvětlil, proč se touto námitkou nezabýval.

Co se týče odůvodnění rozsudku krajského soudu ve vztahu k námitkám obsaženým v žalobě, má Nejvyšší správní soud za to, že odpovídá obsahu podané žaloby, jakož i tomu, že daný problém byl v rámci správního soudnictví již opakovaně řešen. Postavením vyznavačů tzv. čistého islámu v Kazachstánu se zdejší soud již dříve meritorně zabýval s tím, že požadavek na registraci náboženských skupin, upravený příslušnými zákony, není do té míry diskriminační, aby ho bylo možno považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Stát má možnost svobodu projevovat náboženské vyznání omezit, jsou-li taková omezení předepsaná zákonem a jsou-li nutná k udržení veřejné bezpečnosti, pořádku, zdraví, morálky nebo ochraně základních práv a svobod jiných osob. Takovým omezením může být i povinná registrace náboženských skupin; srov. např. rozsudky ze dne 5. 12. 2007, č. j. 3 Azs 89/2007 - 68, dne 24. 4. 2008, č. j. 7 Azs 12/2008 - 98, a ze dne 10. 6. 2008, č. j. 8 Azs 23/2008 - 75, www.nssoud.cz.

Krajský soud proto postupoval správně, když v odůvodnění svého rozsudku vycházel z podrobně odůvodněného rozhodnutí správního orgánu a zcela v kontextu podané žaloby výslovně odkázal na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2007, č. j. 3 Azs 89/2007 - 68, neboť stěžovatelky v podané žalobě brojily proti povinnosti registrace, kterou označily jako šikanozní povinnost odporující náboženskému přesvědčení. Tyto i další důvody, pro které krajský soud žalobu zamítl, jsou z odůvodnění napadeného rozsudku seznatelné (viz jejich rekapitulace výše), byť krajský soud své úvahy jistě mohl více rozvést.

Námitku směřující do porušení § 36 odst. 3 správního řádu stěžovatelky vznesly v replice k vyjádření žalovaného správního orgánu, kterou označily jako stanovisko, jež krajský soud obdržel dne 20. 10. 2008; stěžovatelky uvedly, že při posuzování jejich žádosti o udělení mezinárodní ochrany bylo přihlédnuto i k žádosti jejich manžela/otce s tím, že žalovaný správní orgán na straně 3 napadeného rozhodnutí uvedl: „*Pro účely řízení využil správní orgán rovněž spisový materiál vedený k samostatným žádostem o udělení mezinárodní ochrany jejího manžela, pana A. M.*“ Podkladem pro rozhodnutí žalovaného správního orgánu se tak stal také spisový materiál vedený ve věci manžela/otce stěžovatelek. Správní orgán však s těmito podklady stěžovatelky neseznámil a neposkytl jim možnost se k nim

vyjádřit, čímž hrubým způsobem porušil ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu. Stěžovatelky současně uvedly, že jsou si vědomi, že tímto rozšiřují žalobu o další žalobní body po uplynutí lhůty pro podání žaloby. Předmětná vada řízení před správním orgánem je však dle jejich mínění vadou, k níž by měl soud přihlídnout i bez toho, že by je účastník řízení namítal. Uplynutí lhůty by tedy nemělo být na překážku tomu, aby se krajský soud shora uvedenou námitkou zabýval.

V rámci rekapitulace námitek žalobkyně – stěžovatelky a) – a její nezletilé dcery krajský soud na straně 9 napadeného rozsudku výslovně zmínil, že: „*namítala, že v rozhodnutí v její věci byly použity informace ze spisu jejího manžela, s nimiž nebyla seznámena.*“ Touto námitkou se však v další části napadeného rozsudku již nijak dále nezabýval a stěžovatelkám tak byla vzata možnost, aby se proti právnímu hodnocení této námítky případně bránily cestou kasační stížnosti.

Pokud krajský soud v odůvodnění svého rozhodnutí nevzal námitku stěžovatelek směřující do porušení § 36 odst. 3 správního řádu vůbec v potaz, tj. nezabýval se jí tedy ani z toho hlediska, zda se jedná o námitku uplatněnou v rámci dvouměsíční lhůty pro podání žaloby ve smyslu § 71 odst. 2 s. ř. s., nebylo stěžovatelkám vysvětleno, proč se soud touto jejich žalobní námitkou nezabýval a byla jim tak vzata možnost, aby se proti právnímu hodnocení (a to i z hlediska včasnosti uplatnění) této námítky případně bránily cestou kasační stížnosti. Postupem krajského soudu tak bylo zabráněno stěžovatelkám, aby jejich věc byla projednána stanoveným postupem u nezávislého a nestranného soudu, čímž bylo porušeno právo na spravedlivý proces garantované čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, přičemž tento postup nemůže být zhojen tím, že se s opomenutou námitkou vypořádá Nejvyšší správní soud; srov. zejm. nálezn Ústavního soudu ze dne 17. 12. 2008, I. ÚS 1534/08, dostupný z <http://nalus.usoud.cz>.

Dále lze poukázat také na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 27/2004 – 74, www.nssoud.cz, dle kterého: „*jestliže v řízení před krajským soudem uplatnil stěžovatel námitky, s nimiž se krajský soud v odůvodnění rozsudku nerypořádal (a to i v případě, že tyto námitky nebyly uplatněny v žalobě), je nutno napadený rozsudek považovat za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. K tomu nutno dodat, že Nejvyšší správní soud si je vědom ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozšířit žalobu na dosud nenapadené výroky rozhodnutí nebo ji rozšířit o další žalobní body, lze jen ve lhůtě pro podání žaloby, nicméně má za to, že sám nemůže zaujímat stanovisko k námitkám uplatněným před krajským soudem, neboť by tak nabízel jeho závěry, k čemuž není oprávněn ani povinen, a zneemožnil by tímto postupem možnost obrany účastníka řízení proti takto formulovaným právním závěrům domoci se jejich přezkoumání v oprávněném prostředku, tj. v kasační stížnosti.*“

Lze tedy uzavřít, že kasační stížnost byla shledána přijatelnou a s ohledem na absenci vypořádání se s námitkou porušení § 36 odst. 3 správního řádu také částečně důvodnou, proto Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V tomto řízení je krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu, který byl vysloven v odůvodnění tohoto rozhodnutí. O náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. září 2009

JUDr. Radan Malík
předseda senátu